

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Posudek vedoucího práce   bakalářské práce z Historie

Autor: KVĚTOSLAV BACK

Název práce a bibliografické údaje: **Moravská šlechta a novokřtění. Příklad panství Mikulov a Slavkov**, odevzdáno na ÚČD v srpnu 2022, 59 stran textu, obrazové a mapové přílohy (včetně ukázek pramenů)

Autor posudku: PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.

A) Posouzení obsahu

Definice cílů práce, stanovení výzkumných otázek	velmi dobře
Metodologie práce	velmi dobře
Koncepce a struktura práce	velmi dobře
Práce s prameny	dobře
Schopnost analýzy, interpretace a kritického myšlení	dobře
Invenčnost a původnost	velmi dobře

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

K vymezení a stavbě práce:

Text je strukturován vcelku logicky a psán poměrně čtivě. Studie je v úvodních částech především dosti podařenou kompilací z několika zdrojů sekundární literatury, přičemž autor neuvádí důsledně nejnovější literatury – nepochybně by ji obohatilo, kdyby více zohlednil literaturu německé či anglické provenience (navíc jsem autorovi některé tituly doporučoval či dával k dispozici). Některé knihy, jako např. práce T. Kaufmanna (*Vykoupení a zatracení*), jsou dostupné i v českých překladech. Měla by se zohlednit též novější literatura k zesílenému rekatolizačnímu kurzu na Moravě (R. Prchal Pavlíčková, T. Černušák).

V práci je několik exkurzů nepřispívajících přímo k samotnému tématu – např. k označování habánů; dobový úzus by měl být důsledněji prověřen skrze sledované prameny, pojem „habán“ je jistě součástí dobové invektivní komunikace). Podobně je mišlím zbytečně velká pozornost věnovaná hmotné kultuře a reformaci jako takové, byť autor klade pochopitelně důraz na její radikální proudy. Někdy se opakuje informace – např. o Hubmeierově upálení na s. 27 a s. 46. Snad mohla část věnovaná pramenům spíše předcházet samotnému výkladu, stejně jako by možná bylo vhodnější uvést nejdříve výklad o náboženských poměrech v českých zemích a teprve poté o reformaci.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Důkladnější mohlo být zhodnocení dosavadního bádání, kde se autor opírá především o internetová hesla o jednotlivých autorech. Nezačíná ostatně psaní historie novokřtěnců samotnou jejich kronikou? Jsem rád, že autor pracoval s touto nejstarší novokřtěneckou kronikou, jež ovšem představuje určitou obhajobu této náboženské „sekty“. Snad větší pozornost mohla být věnována samotným Hubmeierovým spisům.

Poněkud zkratkovitě podaný je „zlatý věk“ novokřtěnců – co k němu autor našel ve studovaných pramenech? Pozor na rozdíl mezi pojmem „Čechy“ a „země České koruny“.

B) Posouzení formálních náležitostí

Seznam pramenů a literatury, práce s literaturou	velmi dobře
Poznámkový aparát	velmi dobře
Formální struktura práce	velmi dobře
Stylistická a jazyková úroveň	výborně
Přílohy (pokud jsou)	velmi dobře

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

Pozitivně hodnotím jazykovou kvalitu textu (ve srovnání s jazykovou úrovní mnoha jiných v současnosti odevzdávaných kvalifikačních prací) i vcelku dobře zpracovaný poznámkový aparát, byť autor nepoužívá důsledně systému zkrácených citací. Najdeme tu jen drobné prohřešky, jako „demense“ místo „demesne“ v klíčových slovech, „pokatoličnění“ na s. 31. Občas se opakují podobné stylistická vazby, jako „je spojeno“ na s. 46.

Kladně vnímám též přílohy, které by ovšem měly být důsledněji využity v samotném výkladu – místy působí jen jako volný appendix.

Na s. 18/19 chybí zdroj tvrzení o náboženské politice Ferdinanda I. Domnívám se, že nelze mluvit o novokřtěncích jako o „masovém hnutí“.

Oceňuji práci s editovanými snešenými zemskými sněmů i berními listy.

C) Celkové zhodnocení

1) Celkové shrnutí (povinné, alespoň 500 znaků)

Těší mě volba raně novověkého tématu, navíc z církevních dějin, daná osobním zájmem a regionální vazbou. Chválím též autorovu houževnatost a zálibení, jež v tématu našel, byť patrně všechny jeho facety a složitosti nedocnil. Jako disproporční chápu rozsáhlou úvodní, kompilační část vůči částem analytickým a to, že se ne vždy podařilo propojit již známé údaje sekundární literatury s výzkumem pramenů (např. daňové zatížení novokřtěnců – 9.2 a berní listy – 11.2). Je ovšem třeba vyzdvihnout, že se K. Back nezalekl ani pramenů rukopisných, včetně těch psaných horní němčinou.

Do větší hloubky měly jít též některé medailonky o novokřtěncích na jednotlivých panstvích, což bylo vlastní zadání práce. Naopak poměrně podařený je výklad o celkové náboženské politice Ferdinanda I. vycházející částečně ze zemských sněmů – daly by se Ferdinandovy postoje vůči novokřtěncům srovnat třeba s postoji vůči jednotě bratrské? Vnímá kandidát Ferdinanda jako panovníka kompromisu, který musel ustupovat vlivu stavů, odvolávajících se

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

na starší praxi? Zajímavé je, jak si stavy dokázaly obhájit i vůči tomuto nepochybně silnému panovníkovi své postoje. Víc by se mělo interpretovat, proč panovníkovi vadilo např. pospolité bydlení novokřtěnců.

2) Případně navrhovaná témata či otázky k obhajobě

Jak vnímá paměť na habány ve vlastním regionu v současnosti?

Jaké bylo etnické složení habánů? Oslovilo jejich učení Čechy i české Němce?

V čem vidí přínos své studie oproti dosavadní literatuře?

Dokázal by autor charakterizovat metody, jež při přípravě své práce používal?

Domnívá se autor, že by se podobně, jako na Moravě, mohlo dařit novokřtěncům i v Království českém?

Jaké prameny autor opomenul, jaké by ještě doplnil? Mělo by smysl zohlednit třeba narativní prameny své doby (J. F. Beckovského, *Historii o těžkých protivenstvích české církve?*)

Dokázal by uvést další příklady podpory vlastně velmi radikální církevní skupiny katolickou šlechtou?

Autor někdy přebírá tvrzení starší literatury bez další reflexe – souhlasí např. s V. Vlnasem, potvrdilo studium pramenů jeho výpověď? Opravil by v něčem postoje staršího bádání?

Vnímá jinak výpověď M. Zemka (spíše marxistické historiografie) a J. Pánka nebo J. Pajera?

Opravdu panovala ve společnosti taková samozřejmost vůči jinověrcům (odkaz na J. Pánka, s. 18)?

Lze opravdu jednoznačně vydělovat huterity od ostatních novokřtěnců? Na základě jakých pramenů tak činí dosavadní bádání? Jsou podobné přímé doklady označení jako u pilgramitů (s. 24)? Jak si vysvětluje zánik jednotlivých novokřtěneckých „sekt“? Vnímali tato rozdělení „obyčejní lidé“?

Proč cituje jednou moravské zemské sněmy podle F. Kameníčka, jednou podle D. Janiše?

Je známo, že Maxmilián II. měl blízko luteránům – proč vlastně byli právě novokřtěnci (a nikoli luteráni) takovým trnem v oku autorit?

3) Závěrečné doporučení

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **dobře**

V Praze, dne 31. 8. 2022

Podpis: PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.